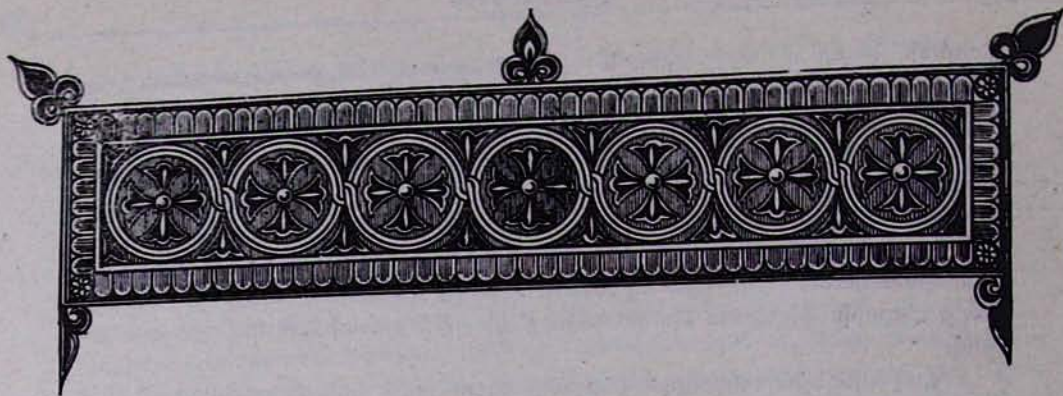

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ
ՄՈՍԿՎԱՅՈՒՄ ԵՎ ԿԻԵՎՈՒՄ

Ժ Ա Մ Ա Ն Ո Ւ Մ

Հուլիսի 16-ին, երեքշաբթի օրը, Մոսկվայի և համայն Ռուսաստանի Նորին Սրբություն **Տ. Պիմեն Պատրիարքի** եղբայրական սիրալիր հրավերով **Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը** ժամանում է Մոսկվա, մասնակցելու համար ուս պրավոսլավ եկեղեցու եռամեծ վարդապետ **ս. Սերգեյ Ռադոնեժսկու** հիշատակին նվիրված ամենամյա հանդիսությանը:

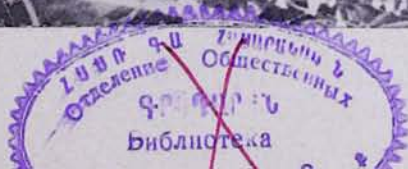
Հայոց Հայրապետին ողեկցում էին Արարատյան հայրապետական թեմի փոխանորդ **տ. Կոմիտաս արք.** **Տեր-Ստեփանյանը,** Հյուսիսային Կովկասի և Մոսկվայի Հայոց առաջնորդ **տ. Պարզև եպս. Գևորգյանը,** որպես գավազանակիր՝ **տ. Անանիա արեղա Արաբաշյանը,** և որպես թարգման՝ **պրն. Հայկ Առաքելյանը:**

Մոսկվայի Դոմոդեդովոյի օդանավակայանում Հայոց Հայրապետին դիմավորում են Մոսկվայի և համայն Ռուսաստանի **Տ. Պիմեն Սրբազան Պատրիարքը,** Մոսկվայի ուսաց պատրիարքարանի արտաքին հարաբերությունների բաժնի նախագահ **Յուվենալի միտրոպոլիտը,** Էստոնիայի և Տալլինի միտրոպոլիտ **Ալեքսի արք.,** Օդեսայի միտրոպոլիտ **Սերգեյ արք. և այլ բարձրաստիճան ուս հոգևորականներ:**

Օդանավակայանում Հայոց Հայրապետին դիմավորում են նաև Երուսաղեմի Հայոց Ամենապատիվ **տ. Նդիշե սրբազան պատրիարքը,** որը հուլիսի 15-ին ժամանել էր Մոսկվա, հրավերով Նորին Սրբություն **Տ. Պիմեն Պատրիարքի,** և Հայ եկեղեցու պատվիրակությունը, որի կազմում էին Հարավային Ամերիկայի Հայոց Հայրապետական պատվիրակ և Արգենտինայի Հայոց առաջնորդ **տ. Բաբգեն արք. Ապատյանը,** ԱՄՆ-ի հայոց Արևմտյան թեմի առաջնորդ **տ. Վաչե եպս. Հովսեփյանը,** Երուսաղեմի Հայոց պատրիարքարանի դիվանապետ **տ. Շահեն արք. Աճեմյանը** և Երուսաղեմի Հայոց պատրիարքի գավազանակիր **տ. Պարեթ վրդ. Երեցյանը,** որոնք մույնպես ժամանել էին Մոսկվա ամսի 15-ին, որպես Հայոց Հայրապետի ջրախմբի անդամները:

ՄԻ ՊԱՀ ՀԱՆԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆԻՑ. ԶԱԳՐՈՍԿ

Դոմոդեդովոյի օդանավակայանում Հայոց Հայրապետին դիմավորում են նաև Մոսկվայի Հայոց ա. Հարություն եկեղեցու խորհրդի անդամները:

Հայ եկեղեցու Հովվապետին և Նրա շքախմբի անդամներին օդանավակայանում դիմավորում և բարի գալուստ է մաղթում ՍՍՀՄ Միևիստրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ **Պ. Վ. Մակարցևը**:

Չափազանց հուզիչ էր երկու քույր եկեղեցիների Հովվապետների և նրանց շքախմբի անդամների ջերմ ողջագործումը: Նրանց եղբայրական համբույրի մեջ մի անգամ ևս իրագործվում էր երկու ժողովուրդների հոգեվոր բարեկամությունը:

Հայոց Հայրապետը ժամանել էր Մոսկվա փոխադարձելու համար Մոսկվայի և Համայն Ռուսաստանի Նորին Սրբություն **Տ. Պիմեն Պատրիարքի** պատմական և պաշտոնական այցը Մայր Աթոռ 1972 թվականի նոյեմբերին:

Օդանավակայանում սրտատուչ ողջագործումից հետո հայ եկեղեցու պատվիրակությունը առաջնորդվում է «Ուկրաինա» հյուրանոցը:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ ԵՐՈՒՍԱԿԵՄԻ ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՎ Տ. ԵՂԻԾԵ ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷԻ

Հուլիսի 15-ին, երկուշաբթի օրը, Մոսկվայի և Համայն Ռուսաստանի Նորին Սրբություն **Տ. Պիմեն պատրիարքի** եղբայրական հրավերով Մոսկվա էր ժամանել նաև Երուսաղեմի Հայոց Ամենապատիվ **տ. Նդիշե սրբազան պատրիարքը՝** ընկերակցությամբ **տ. Ծահե արք. Աճեմյանի**, Հայոց Հայրապետի և հայ եկեղեցու պատվիրակության հետ մասնակցելու համար **ա. Սերգեյ Ռադոնեժսկու** հիշատակին նվիրված հանդիսությանը:

Մոսկվայի Ծերեմետևոյի միջազգային օդանավակայանում Երուսաղեմի հայոց պատրիարքին և հայ եկեղեցու պատվիրակության մյուս անդամներ **տ. Բաբգեն արք. Ապատյանին, տ. Ծահե արք. Աճեմյանին և տ. Վաչե եպս. Հովսեփյանին** անձամբ դիմավորում և բարի գալուստ է մաղթում **Տ. Պիմեն Սրբազան Պատրիարքը՝** շրջապատված միտրոպոլիտներով և բարձրաստիճան ռուս հոգևորականներով:

Երուսաղեմի հայոց սրբազան պատրիարքին դիմավորում և բարի գալուստ են մաղթում նաև Հյուսիսային Կովկասի և Մոսկվայի հայոց առաջնորդ **տ. Պարզե եպս. Գևորգյանը և Անանիա աբեղա Արաբաջյանը՝**

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ Ի ՊԱՏԻՎ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅԱՆ

Հուլիսի 16-ին, երեքշաբթի օրը, ժամը 15-ին, **Տ. Պիմեն Սրբազան Պատրիարքը**, ի պատիվ Հայոց Հայրապետի, Երուսաղեմի հայոց պատրիարքի և հայ եկեղեցու պատվիրակության, Մոսկվայի ռուսաց պատրիարքարանի դահլիճում ճաշկերույթ է տալիս:

Առաջին այս սեղանը վերածվում է քրիստոնեական սիրո ճշմարիտ ճաշի: **Տ. Պիմեն Սրբազան Պատրիարքը** իր շնորհակալությունն է հայտնում Հայոց Հայրապետին և Երուսաղեմի սրբազան պատրիարքին, որ ընդառաջեցին իր եղբայրական հրավերին և պատկառելի մի պատվիրակությամբ եկան մեծարելու հիշատակը ռուս եկեղեցու մեծ վարդապետի ու սրբի և միաժամանակ աղոթելու հայ և ռուս եկեղեցիների ու ժողովուրդների անքակտելի բարեկամության ու գործակցության ամրապնդման համար, ինչպես նաև էկումե-

նիկ ոգով՝ Քրիստոսի ընդհանրական եկեղեցու միության համար, հանուն ժողովուրդների ի Քրիստոս եղբայրության և աշխարհի խաղաղության:

Ծաշկերության ժամանակ, հանուն Հայոց Հայրապետի և հայ եկեղեցու պատվիրակության, շնորհակալության արտագին խոսք է ասում տ. Եղիշե սրբազան պատրիարքը և. Սերգեյ Ռադոնեժսկու հիշատակին նվիրված հանդիսություններին մասնակցելու հրավերի, ջերմ դիմավորման և հյուրասիրության համար:

ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԶԱԳՈՐՍԿԻ ՄԱՅՐԱՎԱՆՔՈՒՄ

Հուլիսի 17-ին, չորեքշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 10-ին Հայոց Հայրապետի և տ. Եղիշե սրբազան պատրիարքի գլխավորությամբ հայ եկեղեցու պատվիրակությունը մեկնում է Զագորսկ, ռուսական հոգևոր մշակույթի կենտրոն և ուխտավայր հանդիսացող պատմական ու նշանավոր վանքը, ուր և գտնվում են այդ վանքի հիմնադիր և Սերգեյ Ռադոնեժսկու նվիրական աճյունները:

Ժամը 14-ին հայ եկեղեցու պատվիրակությունը հանդիսավորապես, եկեղեցական թափոքով առաջնորդվում է և. Երրորդություն-Սերգիևսկի վանքը, ուր նրան դիմավորում է մեծատանի վանահայրը, ի գլուխ իր միաբանության:

Հայ եկեղեցու պատվիրակությունը Մայրավանքի զանգերի դողմանքի ներքո մուտք է գործում և. Երրորդություն տաճարը, իր հարգանքը մատուցելու մեծ սրբի աճյուններին:

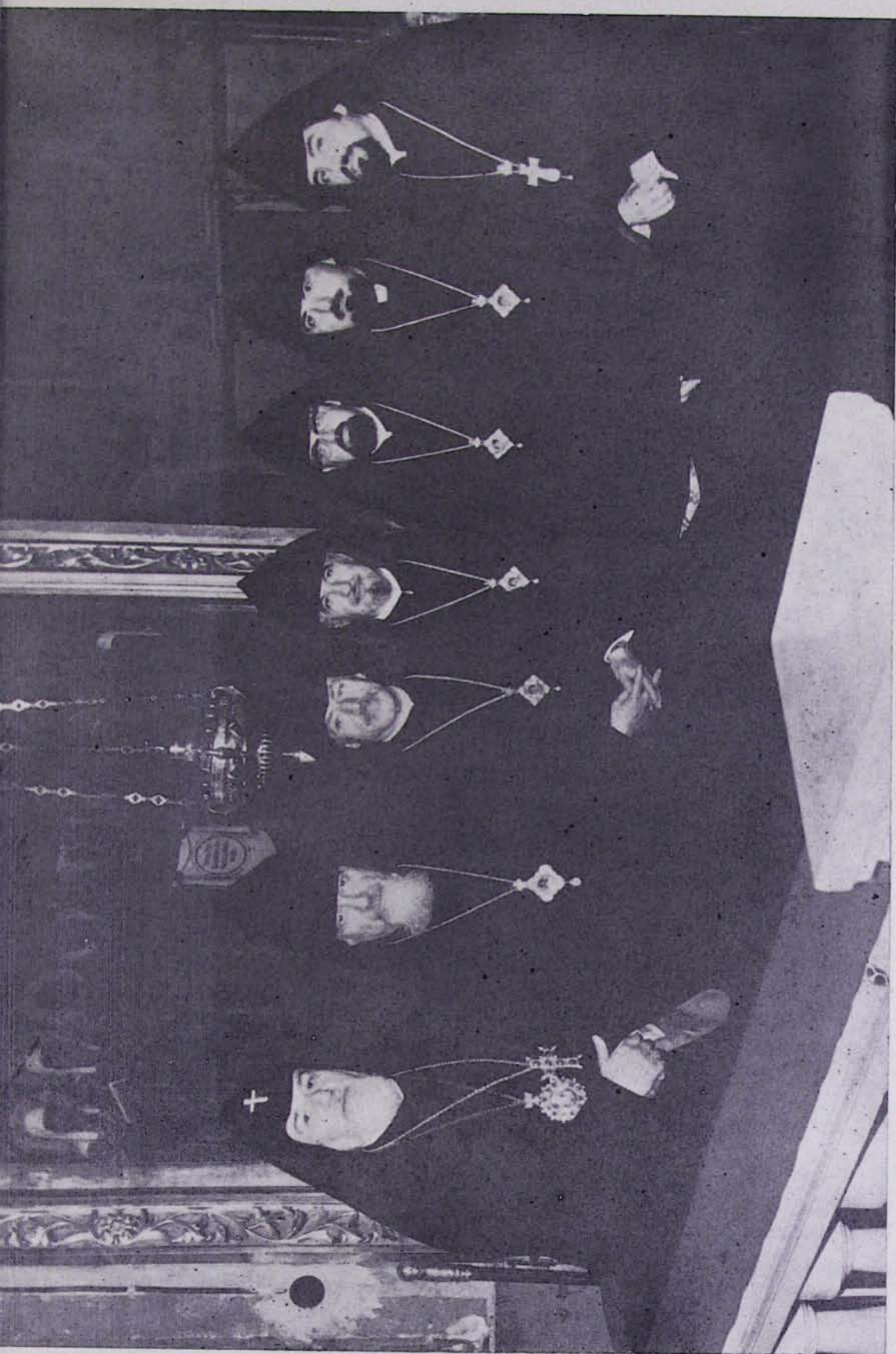
Ժամը 16-ին, սույն տաճարում հայ եկեղեցու պատվիրակությունը մասնակցում է և. Սերգեյի հիշատակին նվիրված ժամերգությանը, նախագահությամբ Տ. Պիմեն Սրբազան Պատրիարքի, և մասնակցությամբ ռուս բարձրատիճան հոգևորականության և այս առթիվ ժամանած արտասահմանյան եկեղեցական պատվիրակությունների, որոնց գլուխն է գտնվում Ալեքսանդրիայի հունաց նորին սրբություն Տ. Նիկոլա Զ պատրիարքը:

Ժամերգությունից հետո տեղի է ունենում գիշերային հսկում և նախատոնակի արարողություն: Հայ եկեղեցու պատվիրակությունը իր մասնակցությունն է բերում հանդիսությանը, և. Սերգեյի հիշատակին նվիրված՝ աղոթքով և շարականների երգեցողությամբ:

ԸՆԹՐԻՔ ԶԱԳՈՐՍԿԻ ՄԱՅՐԱՎԱՆՔՈՒՄ

Երեկոյան ժամը 20-ին Զագորսկի վանքի պատրիարքական դահլիճում Տ. Պիմեն Սրբազան Պատրիարքը Հայոց Հայրապետին, տ. Եղիշե Սրբազան պատրիարքին և հայ եկեղեցու պատվիրակությանը մեծարում է մտերմիկ ու հոգևոր բնույթի մի ընթերցում, ուր ջերմ ու խանդավառ մթնոլորտում արտասանված ճառերը վերածվում են քրիստոնեական եղբայրական սրբազան տոհմի և հոգևոր դաշինքի:

Այս առթիվ Հայոց Հայրապետը հուշանվեր է բաժանում ի հուշ պատմական այս հանդիպմանը: Տ. Պիմեն Սրբազան Պատրիարքին նվիրում է Երևանի բյուրեղապակու գործարանում մասնավոր կերպով պատրաստված ընտիր հախճապակյա, կես մետր բարձրություն ունեցող մի ծաղկաման, և. Էջմիածնի Մայր տաճարի նկարով և հայրապետական հետևյալ մակագրությամբ «Խաղաղություն Զեզ»: Սույն չքնաղ և բացառիկ նվերը Հայոց Հայրապետի ձեռքից շնորհակալությամբ ընդունում է Տ. Պիմեն Սրբազան Պատրիարքը, ներկաների խանդավառ ծափերի ներքո:

ՄԱՍԻՍԿԱՆՈՐ ԴԱՏԱԴԱՐԱՆԻ ԿԱՏԱՐԱՐՆԵՐ ԵՐԷՐՈՒՄԸ

Նվերներ են առնում նաև ոռու բարձրաստիճան մյուս հոգևորականները համապատասխան իրենց դիրքին կամ պաշտոնին:

ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

Հուլիսի 18-ին, հինգշաբթի, առավոտյան ժամը 10-ին, սուրբ Համբարձման տաճարում հանդիսավոր և պատարագ են մատուցում **Տ. Պիմեն Սրբազան Պատրիարքը** և Ալեքսանդրիայի հունաց **Տ. Նիկոլա Զ. Պատրիարքը:**

Հավարտ և պատարագի, Տ. Պիմեն պատրիարքը մի սրտառուչ ուղերձով ողջունում է Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի, տ. Եղիշե և Հունաց Տ. Նիկոլա Զ պատրիարքների ու հայ եկեղեցու պատվիրակության անդամներին, գոհություն մատուցելով Աստծու, այսպիսի հոգևոր ու չքնաղ մի օրվա համար, երբ հայ, ոռու և հույն երեք մեծ եկեղեցիների հոգևոր պետերը, մղված քրիստոնեական եղբայրության անշահախնդիր ոգուց, հավաքվել են այս սուրբ տաճարի կամարների տակ, մեկտեղ տոնելու հիշատակը և Սերգեյի:

Ողջունյի իմաստալից խոսքով հանդես է գալիս նաև հունաց Տ. Նիկոլա Զ Սրբազան Պատրիարքը:

Հայոց Հայրապետը այս հանդիսավոր առիթով արտասանած իր բովանդակալից խոսքում շնորհակալություն է հայտնում Տ. Պիմեն Սրբազան Պատրիարքի ողջունի եղբայրական և սրտագին խոսքերի համար, ապա վեր է հանում և Սերգեյի՝ որպես ոռու եկեղեցու մեծագույն վարդապետի և սրբի մատուցած ծառայությունները, շեշտելով, որ «ս. Սերգեյի հոգին կենդանի է մնացել միշտ, և նրա աղոթքները օգնել են ոռու ժողովրդին ջախջախելու նաև հիտլերյան Գերմանիայի չար ուժերը, Հայրենական մեծ պատերազմի օրերին այնպես, ինչպես 1385 թվականին Կուլիկովոյի ճակատամարտում, երբ նաև ս. Սերգեյի աղոթքներով և ջանքերով հաղթանակով են պսակվել ոռուսաց ազգի մեծ ճակատամարտը ընդդեմ թաթարների»:

Ժամը 14-ին Պատրիարքարանի դահլիճում տեղի է ունենում ճաշկերույթ, որին մասնակցում են օրվա հանդիսությանը ներկա եղող 60 բարձրաստիճան հոգևորականներ:

Ընդունելության ժամանակ Տ. Պիմեն սրբազան Պատրիարքը կրկին անգամ շնորհակալություն է հայտնում քույր եկեղեցիների հոգևոր պետերին, եկեղեցական պատվիրակության անդամներին և բոլոր ներկաներին, որոնք սիրով ընդունեցին ոռու եկեղեցու եղբայրական հրավերը, եկան մասնակցելու և Սերգեյի հիշատակին նվիրված հանդիսությանը:

Ընդունելության ժամանակ ՍՍՀՄ Միևհատրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ Պ. Վ. Մակարցևը, հանուն կառավարության, ողջունում է ներկայությունը հոգևոր պետերի, բարձրաստիճան հոգևորականների և հյուրերի: Պ. Վ. Մակարցևը մասնավոր ջերմությամբ խոսում է Հայոց Հայրապետի հայրենասիրական և խաղաղասիրական գործունեության մասին, որպես մեր օրերի քրիստոնեական եկեղեցու մեծ ղեկավարի և հայրենասեր հոգևորականի:

Հանուն Հայոց Հայրապետի, իր և հայ եկեղեցու պատվիրակության, շնորհակալության և երախտագիտության սրտագին խոսք է ասում տ. Եղիշե սրբազան պատրիարքը, հայ եկեղեցու և նրա հովվապետների հանդեպ ցույց տրված բացառիկ հյուրասիրության, հարգանքի և սիրո համար:

**ԱՅՑ ՍՍՀՄ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ՍՈՎԵՏԻՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ԿՐՈՆԱԿԱՆ
ԳՈՐԾԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻՆ**

Հուլիսի 19-ին, առավոտյան ժամը 10-ին, Հայոց Հայրապետը, ուղեկցությամբ **տ. Կոմիտաս արքեպ. Տեր-Ստեփանյանի**, այցելություն է տալիս ՍՍՀՄ Մինիստրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահ **Վ. Կուրոեդովին**:

Նույն օրը, ժամը 12-ին, նախագահ **Վ. Կուրոեդովին** քաղաքավարական այց է տալիս նաև Երուսաղեմի հայոց **տ. Եղիշե պատրիարքը**, ընկերակցությամբ **տ. Շահն արքեպ. Աճեմյանի**:

Ժամը 15-ին Վեհափառ Հայրապետը և Երուսաղեմի Հայոց պատրիարքը իրենց շքախմբերով այցելում են Մոսկվայում Հայաստանի կառավարության ներկայացուցիչ պրն. **Սուրեն Մելքումյանին**:

ՀՍԿՈՒՄ ՄՈՍԿՎԱՑԻ ՌՈՒՍԱՑ Ս. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԾԱՐՈՒՄ

Հուլիսի 20-ին, շաբաթ օրը, առավոտյան ժամը 10-ին, հայ եկեղեցու պատվիրակությունը այցելում է Ռուսլովի անվան և Տրետյակովյան պատկերասրահները:

Երեկոյան ժամը 18-ին Հայոց Հայրապետի գլխավորությամբ հայ եկեղեցու պատվիրակությունը ներկա է լինում Մոսկվայի ռուսաց սուրբ Հարություն տաճարում Կազանի ս. Աստվածածինն ճշմանվոր սրբանկարի տոնին նվիրված հսկումին:

Սուրբ արարողության ավարտին, հանուն Ռուսաց Նորին Սրբություն Տ. Պիմեն պատրիարքի, Յուվենալի միտրոպոլիտը ողջունում է ներկայությունը հայ եկեղեցու պատվիրակության, հավատացյալ ժողովուրդին ներկայացնելով Հայոց Հայրապետին, Երուսաղեմի սրբազան պատրիարքին և հայ եկեղեցու պատվիրակության անդամներին:

Տ. Յուվենալի միտրոպոլիտը ապա համառոտակի կանգ է առնում հայ ժողովրդի պատմության վրա, հիշելով 1915 թվականի ցեղասպանությունը, որի զոհ են գնացել երկու միլիոն քրիստոնյա հայեր արևմտյան Հայաստանում: Գերաշնորհ միտրոպոլիտը իր խոսքն ավարտում է մաղթելով աշխարհին խաղաղություն և ժողովուրդների միջև եղբայրություն:

Հանուն Հայոց Հայրապետի, հանդես է գալիս պատասխան ուղերձով տ. Եղիշե սրբազան պատրիարքը, որը նախ քերում է ռուս հավատացյալ ներկա ժողովրդին օրհնություն Երուսաղեմից և Փրկչի լույս գերեզմանից ու հայտնում իր տպավորությունները ռուս եկեղեցու և բարեպաշտ ժողովրդի մասին, «որում հավատքին չափն ու խորությունը եղած է միշտ իր ընդարձակածավալ երկրին տարածքով: Հայ և ռուս եկեղեցիները պատմության ընթացքին բնավ դավաճաբանական վեճեր չեն ունեցած, որովհետև երկուքն ալ ազգային նկարագիր ունեցող հաստատություններ եղած են և իրենց կրոնական առաքելության գլխավոր նպատակը եղած է իրենց ժողովրդի հավատքի ամրապնդումը: Բոլոր քրիստոնյա ազգերի համար կարելի է ըսել թե անոնք երկու ազգեր են՝ ցեղային և կրոնական զատորոշումներով: Ռուս և մեր ժողովրդի կրոնական և ազգային հոգեվիճակները սեռն ու սերտ առնչվածություն են իրարու. այս բացառիկ իրողության մեջ է մեր զույգ եկեղեցիներու ուժն ու սրտառույ հանգամանքը:

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՆՎԵՐԸ Ն. Ս. ՊԻՄԵՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿԻՆ
(Գործ՝ Երևանի բյուրեղապակու գործարանի)

Քրիստոսի եկեղեցին մեր Տիրոջ արյունով թրջված Աշխարհ է: Քրիստոսադավան եկեղեցիներեն յուրաքանչյուրը այդ Աշխարհին մեկ բեկորն է: Համաշխարհային եկեղեցիներու միության մպատակը ուրիշ բան չէ, բայց այդ սրբազան կտորները, որոնք ժամանակի ընթացքին իրարմե բաժնվելով, քիչ մը շատ ինքնուրույն եղած են՝ իրարու բերել, ամբողջացնելու Քրիստոսի եկեղեցիներին միությունը, սրբությունը և հոգևոր զորությունը:

Տաճարում միաբերան և դաշն հնչում է հավատացյալ ողջ ժողովրդի աղոթքը՝ «Երկար տարիներ», Հայոց Հայրապետին և հայ եկեղեցուն մաղթամքով:

ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

Հուլիսի 21-ին, կիրակի օրը, առավոտյան ժամը 10-ին, Մոսկվայի ռուսաց Եղիսովսկյան պատրիարքական տաճարում մատուցվում է հանդիսավոր սուրբ պատարագ, ներկայությամբ նաև հայ եկեղեցու պատվիրակության:

Ս. պատարագի ավարտին Ս. Պիմեն Սրբազան Պատրիարքը Հայոց Հայրապետին, տ. Եղիշե պատրիարքին և հայ եկեղեցու պատվիրակությանը դիմում է սրտառույշ մի ճառով:

Հայոց Հայրապետը խոսք առնելով, ներկա հավատացյալ ժողովրդին ողջուն և օրհնություն է բերում Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնից:

ՈՂՋԵՐԹԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

Նույն օրը, ժամը 15-ին, ռուսաց Սրբազան Պատրիարքի անունից, ի պատիվ Ամենայն Հայոց Հայրապետի, Երուսաղեմի հայոց սրբազան պատրիարքի և հայ եկեղեցու պատվիրակության, տրվում է ողջերթի ճաշկերույթ Մոսկվայի «Պրագա» ռեստորանում, մասնակցությամբ բազում հրավիրյալների:

Ողջերթի ընդունելությանը ներկա է լինում նաև ՍՍՀՄ Մինիստրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահ պրն. Վ. Կուրոտեդովը և նախագահի տեղակալ Պ. Վ. Մակարցևը:

Ճաշկերույթի ընթացքում ջերմ մթնոլորտում ողջերթի արտագին խոսքեր են փոխանակում Ս. Պիմեն սրբազան պատրիարքը, Ս. Տ. Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը, տ. Եղիշե սրբազան պատրիարքը և Կալիֆոռնիայի հայոց թեմի առաջնորդ տ. Վաչե եպս. Հովսեփյանը:

(Ս. Պիմեն պատրիարքի ողջերթի ճառը տեսնել «Էջմիածին» ամսագիր, սույն համարում, էջ 8):

Ողջերթի սույն սեղանին Հայոց Հայրապետին, Երուսաղեմի հայոց պատրիարքին և հայ եկեղեցու պատվիրակության անդամներին ողջունում է նաև պրն. Վ. Կուրոտեդովը, շեշտելով մանավանդ Հայոց Հայրապետի զըլխավորությամբ հայ հոգևորականության կատարած հայրենասիրական, խաղաղասիրական գործունեությունը, հօգուտ ժողովուրդների բարօրության և աշխարհի խաղաղության:

Հայ եկեղեցու պատվիրակության այցելությունը Մոսկվա, կատարված եկեղեցական հանդիպումները եկեղեցիներում և պաշտոնական ընդունելությունների ժամանակ արտասանված խոսքերը մի անգամ ևս վերածվում էին քրիստոնեական եղբայրության սրբազան տոնի և հոգևոր դաշինքի:

Հայ եկեղեցու պատվիրակությունը լավագույն տպավորություններով հրաժեշտ է առնում Նորին Սրբություն Ս. Պիմեն Պատրիարքից և ռուս բարձ-

րաստիճան հոգևորականությունից և մեկնում է Կիև, Ուկրաինայի մայրաքաղաքը:

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԻԵՎՈՒՄ ԺԱՄԱՆ ՈՒՄ

Հուլիսի 22-ին, երկուշաբթի օրը, հայ եկեղեցու պատվիրակությունը ժամանում է Կիև, ուղեկցությամբ Սերգեյ միտրոպոլիտի:

Մոսկվայի Վնուկովոյի օդանավակայանում Հայոց Հայրապետին, Երուսաղեմի հայոց պատրիարքին և հայ բարձրաստիճան հոգևորականությանը ճանապարհում է Նորին Սրբություն Տ. Պիմեն Պատրիարքը, շրջապատված ուսու բարձրաստիճան հոգևորականներով:

Հուլիսի Էր քույր եկեղեցիների հովվապետների, տ. Եղիշեն սրբազան պատրիարքի, հայ և ուսու բարձրաստիճան հոգևորականության վերջին ողջագուրումն ու ի Քրիստոս եղբայրական համբույրները:

Հայոց Հայրապետի, Երուսաղեմի սրբազան պատրիարքի և հայ եկեղեցու պատվիրակության ժամանումը Կիև ողջունում և բարի գալուստ են մատուցում համայն Ուկրաինայի Էկզարխ Ֆիլարետ միտրոպոլիտը՝ ի գլուխ իր բարձրաստիճան հոգևորական դասի:

Հայ եկեղեցու պատվիրակությանը ողջունում է նաև Ուկրաինական ՍՍՀ Միմիստրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ արև. Պիլիպենկոն:

Ողջունի և բարի գալուստան ջերմ խոսքերից հետո հայ եկեղեցու պատվիրակությունը առաջնորդվում է «Ուկրաինա» հյուրանոցը:

Ժամը 18-ին տ. Ֆիլարետ միտրոպոլիտը հյուրանոցի ճաշարահում, ի պատիվ հայ եկեղեցու պատվիրակության, ճաշկերույթ է տալիս և ջերմ երախտագիտություն է հայտնում Հայոց Հայրապետին, Երուսաղեմի հայոց սրբազան պատրիարքին, որ հաճեցին այցի գալ նաև Կիև, միասին աղոթելու այս հնազույն քաղաքի սուրբ տաճարների սեղանների առաջ:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հուլիսի 23-ին, երեքշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 10-ին, հայ եկեղեցու պատվիրակությունը այցելում է Կիևի ա. Սոֆիա նշանավոր տաճարը, որը կառուցված է ԺԱ դարում, և ապա Պեչերյան վանքը:

Այս առթիվ Հայոց Հայրապետին հաղորդվում է, որ ա. Սոֆիա տաճարում նոր հայտնաբերվել է ԺԴ դարից հայերեն մի արձանագրություն:

Ժամը 14-ին Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը, տ. Եղիշեն սրբազան պատրիարքը, շքախմբի անդամներով, Կիևի «Փառք» այգում ծաղկեպսակ են զետեղում Հայրենական մեծ պատերազմում զոհված Անհայտ զինվորի հիշատակին:

Հանդիսավոր ու վեհ լուծության մեջ Հայոց Հայրապետը «հոգվոց» է արտասանում նահատակ մարտիկների հուշարձանին:

Այնուհետև հայ եկեղեցու պատվիրակությունը տ. Ֆիլարետ միտրոպոլիտի առաջնորդությամբ այցելում է Պոկրովսկի կուսանոց-վանքը: Կուսանոցի վանամայր քույր Ելեկոնիտան և տ. Տիմոֆեյ ալիագ քահանա Ծաղկորովը երկյուղած բարեպաշտությամբ դիմավորում են ու ողջունում օրհնաբեր ներկայությունը Հայոց Հայրապետի, ի գլուխ բարեպաշտ ու հավատավոր կույսերի, և առաջնորդում ա. Նիկոլա տաճարը, ուր հայ եկեղեցու պատվիրակու-

թյունը մուտք է գործում «Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի» շարականի երգեցողությանը:

Այնուհետև Հայոց Հայրապետը կույսերին է դիմում հայրական ողջույնի և օրհնության խոսքով, գովելով նրանց բարեպաշտությունն ու նվիրումը Քրիստոսի սիրուն, ուս պրավոսլավ եկեղեցու հոգևոր ծառայության:

Վերջում Հայոց Հայրապետը տ. Եղիշե սրբազան պատրիարքի և պատվիրակության մյուս անդամների հետ օրհնում է կուսանոցի աղն ու հացը և նվերներ բաժանելով շնորհակալություն է հայտնում հյուրասիրության համար և հրաժեշտ է առնում:

ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆ ԿԻԵՎԻ ՎԼԱԴԻՄԻՐՅԱՆ ՏԱԺԱՐՈՒՄ

Նույն օրը, երեկոյան ժամը 18-ին, Կիևի Վլադիմիրյան տաճարում կատարվում է ս. Օլգա կույսի տոնի նախատոնակը, որին մասնակցում է նաև հայ եկեղեցու պատվիրակությունը:

Հաջորդ օրը, հուլիսի 24-ին, չորեքշաբթի օրը, ս. Օլգայի տոնի առթիվ իատուցվում է հանդիսավոր սուրբ պատարագ Վլադիմիրյան տաճարում: Հավարտ ս. պատարագի համայն Ուկրաինայի Էկզարխ տ. Ֆիլարետ միտրոպոլիտը ողջունում է ներկայությունը Հայոց Հայրապետի և սրտագին երախտագիտություն է հայտնում, որ այսօր, այս տաճարում հավաքվել են ս. Օլգայի տոնի առթիվ հայ և ռուս եկեղեցիների բարձրաստիճան հոգևորականներ, միասին աղոթելու և միասին փառաբանելու Աստծուն:

Այնուհետև հանդես է գալիս Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը իմաստալից մի ճառով (տես «Էջմիածին» ամսագիր, սույն համարը, էջ 11):

Ժամը 15-ին «Ուկրաինա» հյուրանոցում, ի պատիվ հայ եկեղեցու պատվիրակության, տրվում է ողջերթի ընդունելություն, ուր բարեկամական մրթնոլորտում ճառեր են փոխանակում տ. Ֆիլարետ միտրոպոլիտը, **S. S. Վագդեն Ա Ամենայն Հայոց Հայրապետը** և տ. Եղիշե սրբազան պատրիարքը:

Ողջույնի խոսքով հանդես է գալիս նաև Ուկրաինական ՍՍՀ Մինիստրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ **Պիլիպենկոն:**

Հուլիսի 25-ին, հինգշաբթի օրը, Հայոց Հայրապետը, տ. Եղիշե սրբազան պատրիարքը և հայ եկեղեցու պատվիրակությունը հրաժեշտ են առնում Կիևից և վերադառնում Մայր Աթոռ:

Կիևի օդանավակայանում հայ եկեղեցու պատվիրակությանը ճանապարհում են Համայն Ուկրաինայի Էկզարխ տ. Ֆիլարետ միտրոպոլիտը, Օդեսայի Սերգեյ միտրոպոլիտը և այլ բարձրաստիճան ուկրաինացի հոգևորականներ:

Թանկագին հյուրերին ճանապարհում է նաև Ուկրաինական ՍՍՀ Մինիստրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ **Պիլիպենկոն:**

Երևանի օդանավակայանում Հայոց Հայրապետին և հայ եկեղեցու պատվիրակությանը դիմավորում են Մայր Աթոռի միաբանները լուսարարապետ տ. **Հուսիկ եպս. Սանթրոքյանի** գլխավորությամբ:

Օդանավակայանում հայ եկեղեցու պատվիրակությանը ողջունում և բարի գալուստ է մաղթում նաև Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ **պ. Սարգիս Գասպարյանը:**

Հայոց Հայրապետի, տ. Եղիշե սրբազան պատրիարքի և հայ եկեղեցու պատվիրակության հանդիպումը Մոսկվայում Նորին Սրբություն Տ. Պիմեն Պատրիարքի, որս բարձրաստիճան հոգևորականության հետ Մոսկվայում և Կիևում հանդիսացավ Հայոց Հայրապետի արտահայտությամբ վկայությունը «ոչ միայն հայ առաքելական եկեղեցու եղբայրական ջերմ զգացումների, այլ նաև վկայությունը հայ ժողովրդի նույնքան ջերմ ու անխորտակելի բարեկամությանը դեպի ռուս մեծ ժողովուրդը»:

Արժան և իրավ:

ԱՆԱՆԻԱ ԱԲԵՂԱ ԱՐԱԲԱԶՅԱՆ

ՄՈՍԿՎԱՅԻ Ս. ՎԱՍԻԼԻ ԵՐԱՆԵԼՈՒ ՏԱՃԱՐԸ